

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СОЦІОЛОГІЇ

Навчальна програма

Черкаси – 2007

Рецензенти:

доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії
Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького *Марченко О.В.*
кандидат соціологічних наук, доцент *Нікітіна Т.В.*

Методика викладання соціології: Навчальна програма/ Укладач:
Видриган М. В. – Черкаси, ЧНУ, кафедра філософії, 2007. - 8 с.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського національного
університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 8 від 27 березня 2007 року)*

УДК 1 : 32

ББК 87, 666,6

Видавничий відділ Черкаського
національного університету, 2007.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СОЦІОЛОГІЇ”

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Курс: Підготовка (бакалаврів, магістрів, підвищення кваліфікації)	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів ECTS:1,5 Модуль: 1+ Змістовних модулів: 1 Загальна кількість годин: 81 Тижневих годин: 2	Шифр та назва напрямку 0402 – соціологія Шифр та назва спеціальності 6.040200 – соціальна робота Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Обов'язковий Рік підготовки: 4 Семестр:8 Лекцій: 20 Семінари: 20 Лабораторні заняття: немає Самостійна робота: 41 Індивідуальна робота: немає Вид підсумкового контролю: екзамен

II. Пояснювальна записка.

Соціологія є однією з навчальних дисциплін, що складають структуру фундаментальної підготовки фахівців у будь-якому вищому навчальному закладі. Ось чому її викладання потребує не тільки належного науково-теоретичного, а й методологічного і методичного забезпечення. Викладач соціології повинен допомогти студентам, що вивчають соціологію, засвоїти її основоположні принципи і головні теоретичні положення, особливості її предмета, структури, функцій та значення, оволодіти первинними навиками пізнання та аналізу оточуючого соціального середовища.

Щоб це здійснити студенти спеціальності “Соціальна робота”, як потенційні викладачі цієї суспільної дисципліни, повинні:

1. Знати:

- основні проблеми соціологічного знання, предмет, зміст і функції методики викладання соціології;
- основні форми проведення лекцій і семінарів, методику їх підготовки;
- організацію самостійної роботи студентів, які вивчають соціологію, методику написання рефератів, виступів і доповідей з соціології;
- основні аудіовізуальні засоби, які можна використовувати на заняттях;
- методику підготовки та проведення консультацій, колоквиумів, заліків і екзаменів;
- організацію роботи кафедри соціології.

2. Уміти:

- підготувати і провести лекцію й семінар згідно з навчальною програмою по соціології;
- організувати і керувати самостійною роботою студентів;
- застосувати при проведенні занять ТЗН і наочні приладдя;
- провести консультацію, колоквиум, залік, екзамен.

Методи навчання: інформаційно-продуктивний, продуктивно-пізнавальний, репродуктивний, дослідницький.

Методи оцінювання: індивідуальні бесіди, перевірка індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи, контрольні роботи, залік.

Методичне забезпечення: конспекти лекцій, робоча програма, нормативні документи, наукові статті і монографії, підручники та посібники.

Ресурси:

Наукова бібліотека ЧНУ, обласна наукова бібліотека ім. Т.Г. Шевченка, Інтернет, електронні адреси:

www.nplu.hiev.ua

www.nplu.gov.ua

www.library.edu.ua.net

www.library.univ.kiev.ua

ІІІ. Змістовий модуль

Тема 1. Предмет, зміст і функції методики викладання соціології.

Формування соціологічної грамотності – основна мета викладання соціології. Предмет методики викладання соціології. Світоглядні, методологічні, гносеологічні та психологічні основи методики викладання соціології. Основні функції методики викладання соціології.

Тема 2. Лекційний курс з соціології.

Поняття “лекція”. Лекція як форма навчання студентів у вищих навчальних закладах. Функції лекційного курсу з соціології. Види лекцій (навчально-програмна, проблемна, установча, оглядова) і методика їх підготовки. Методика читання лекцій з соціології.

Тема 3. Семінарські заняття з соціології.

Поняття “семінар”. Роль семінарських занять у соціологічній освіті студентів. Функції семінарів з соціології. Форми семінарів (розвернута бесіда, усні доповіді і їх обговорення, обговорення письмових рефератів, письмова контрольна робота, теоретична студентська конференція), методика їх підготовки та проведення. Використання активних форм навчання студентів (проведення семінару за методом “малих груп”, проведення соціологічного диспуту, вікторини, підготовка та розгадування соціологічних кросвордів, розв’язування задач).

Тема 4. Організація самостійної роботи студентів, що вивчають соціологію.

Поняття “самостійної роботи студента”. Основні форми самостійної роботи студентів, методика їх застосування на практиці. Роль викладача соціології в організації самостійної роботи студентів. Методика опрацювання першоджерел. Методика роботи студентів з науковою та навчально-методичною літературою. Методика підготовки студентами доповідей, виступів на семінарських заняттях.

Методика написання рефератів. Методика підготовки студентами наукових сповіщень, статей на студентські конференції.

Тема 5. Аудіовізуальність і вербальність на заняттях з соціології.

Роль і значення технічних засобів навчання у викладанні соціології. Наочні приладдя та методика їх використання на заняттях. Комп'ютеризація викладання соціології. Співвідношення аудіовізуальності й вербальності при навчанні студентів.

Тема 6. Колоквіуми з соціології.

Поняття “колоквіум”. Відмінності колоквіумів від семінарських занять. Види колоквіумів та методика їх підготовки і проведення.

Тема 7. Консультації з соціології.

Поняття “консультація”. Класифікація консультацій. Задачі консультативних занять. Методика підготовки та проведення вступних, поточних та підсумкових консультацій.

Тема 8. Залік з соціології.

Поняття “залік” у навчальному процесі. Зміст основних форм заліку. Методика підготовки та проведення заліку в усній і письмовій формі, у формі теста, у формі колоквіуму. Методика автоматичного виставлення заліку студенту за результатами його участі в семінарських заняттях, олімпіадах, студентських конференціях тощо.

Тема 9. Екзамен з соціології.

Екзамен і його доцільність при вивченні соціології. Перелік екзаменаційних питань. Екзаменаційні білети. Методика підготовки до екзамену студента. Методика підготовки до екзамену викладача. Методика проведення екзамену.

Тема 10. Модульно-рейтингова система оцінювання знань студентів.

Сутність модульно-рейтингової системи оцінювання знань. Методика розподілу балів при рейтинговій системі оцінювання і складання рейтинг-листка з дисципліни “соціологія”. Критерії оцінювання знань студентів за рейтинг-листом відповідно до шкали оцінювання в національній системі і ECTS.

Тема 11. Організація роботи кафедри соціології.

Загальні засади та основні завдання діяльності кафедри соціології. Навчально-методична робота кафедри. Науково-дослідна робота кафедри. Організаційно-виховна робота кафедри. Робота методичного кабінету. Методичні комісії кафедри.

Література.

Основна:

1. Богомаз К.Ю. Методика викладання соціології і посібник для студентів вищого навчального закладу.-Дніпропетровськ, ДДТУ,2005,-168 с.
2. Аберкромби Н. Социологический словарь.-М.:Экономика,1999.-414с.
3. Большой толковый социологический словарь: В 2т. М.:Вече,ЖСТ, 1999.-т.1.-544с, т.2-527с.
4. Соціологія: словник термінів і понять. За ред. Є.А.Біленького,М.А.Козловця.- К.:Кондор,2006.-372с.
5. Маршак А.Л. Социология как учебная дисциплина// Социс.-2003.-№8.-с/90-99/

Додаткова:

1. Тихонов О. Програма курсу “Методологія і методи соціологічних досліджень // Соціологія: теорія, методи, маркетинг.-2003.-№3. с.157-168.
2. Щеглова С.Н. Использование Интернет-технологий в преподавании социологических дисциплин// Дистанционное и виртуальное обучение.-2003.- №3.с.48-50.

3. Мартинов А. Исторична соціологія: У пошуках міждисциплінарного синтезу//Соціологія: теорія, методи, маркетинг.-2003, №2.-с.122-130.
4. Покровский Н. Структура учебных курсов по общей социологии: стандарты и варианты// Alma mater, Вестник высшей школы.-2001.-№12.-с.17-21.
5. Темницкий А.Л. Учебное исследование – форма практических занятий// Социс.- 2001.-№3.с.117-123.
6. Крухмалёв А.Е. Инновационные образовательные технологии и методы в преподавании социологии//Социс.-2001.-№10.-с.125-134.
7. Выборнова В.В. Инновационные методики в преподавании социологии//Социс.- 2001.-№3.с.123-126.
8. Татарова Г.Г. Методологическая культура в контексте социологического образования//Социс.-2000.-№9.-с.342-42.
9. Осипов А. Социология в вузе: Общее или особенное?// Социс.-1993.-№2.-с.68-74.
10. Бакатіна Б. Трансформація викладання соціології у вищих навчальних закладах//Філософська і соціологічна думка.-1995.-№11-12.-с.247-249.
11. Королько В. Основні напрями сучасного соціологічного теоретизування//Соціологія: теорія, методи, маркетинг.-1999.-№1.-с.138-161.